

Kwetsbaarheid –

De man in Bethesda – Johannes 5

Wanneer het leven ons goede dingen brengt en we met alles weggkomen, voelen we ons sterk en krachtig, maar eerst of laatst komt er voor iedereen wel zo'n moment... van kwetsbaarheid.

In de coronacrisis is nog meer dan anders gebleken dat iedereen kwetsbaar is, ook diegenen die we als bijna onoverwinnelijk beschouwen.

Tijd om ons vanuit de Schriften over dit thema te buigen.

Johannes 5: 1-18

Daarna was er een Joods feest, en Jezus ging naar Jeruzalem. 2In Jeruzalem is bij de Schaapspoort een bad met vijf zuilengangen dat in het Hebreeuws Betzata heet. 3Daar lag een groot aantal zieken, blinden, kreupelen en misvormden. 5Er was ook iemand bij die al achtendertig jaar ziek was. 6Jezus zag hem liggen; hij wist hoe lang hij al ziek was en zei tegen hem: 'Wilt u gezond worden?' 7De zieke antwoordde: 'Heer, als het water gaat bewegen is er niemand om mij erin te helpen; ik probeer het wel, maar altijd is een ander al vóór mij in het water.' 8Jezus zei: 'Sta op, pak uw mat op en loop.' 9 En meteen werd de man gezond: hij pakte zijn slaapmat op en liep. Nu was het die dag sabbat. 10 De Joden zeiden dan ook tegen de man die genezen was: 'Het is sabbat, het is niet toegestaan een slaapmat te dragen!' 11Maar hij zei tegen hen: 'Degene die mij genezen heeft, zei tegen mij: "Pak uw mat op en loop."' 12 'Wie zei dat tegen u?' vroegen ze. 13Maar de man die genezen was kon niet zeggen wie het was, want Jezus was al verdwenen omdat daar zo veel mensen waren. 14Later kwam Jezus hem tegen in de tempel en toen zei hij tegen hem: 'U bent nu gezond; zondig daarom niet meer, anders zal u iets ergers overkomen.' 15De man ging aan de Joden vertellen dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had. 16 Het was omdat Jezus zulke dingen deed op sabbat, dat de Joden tegen hem optraden. 17 Maar Jezus zei: 'Mijn Vader werkt aan één stuk door, en daarom doe ik dat ook.' 18 Vanaf dat moment probeerden de Joden hem te doden, omdat hij niet alleen de sabbat ondermijnde, maar bovendien God zijn eigen Vader noemde, en zichzelf zo aan God gelijkstelde.

Het is feest. Jezus feest mee. De vrolijkheid, het leven moet gevierd, al is het alleen maar uit dankbaarheid. Feest is fijn. Maar niet voor iedereen. Altijd zijn er mensen die grotere zorgen hebben. Het is kenmerkend voor onze winterse feestdagen dat veel mensen het moeilijk hebben, zij die terugkijken op goede tijden en nu een geliefde verloren zijn, een verlies dat met niets te compenseren valt en op zulke momenten weer hard naar boven komt.

Het is ook zo bij de verlamde man bij Bethesda. Duizenden pelgrims komen naar Jeruzalem, Hij is al daar, hij is daar al 38 jaar. Hij ligt bij een bad, in al zijn ellende, in al zijn gebrokenheid. Hij ligt daar in het midden van al de zieken, te kijk. Kijk maar wat het leven met hem heeft gedaan.

De verlamde man ligt in het badhuis Bethesda, een soort kuuroord in Jeruzalem. In Jeruzalem, jazeker. Dat Jeruzalem dat een beeld is voor de komende wereld en voor de gemeente, de stad van de vrede, van de sjaloom, van het welbevinden.

Binnen die kring van mensen die God zoeken zijn ook blinden en lammen en verdorven – die laatste helemaal uitgedroogd, terwijl ze naast de bron liggen... Het geeft te denken...

Met zijn allen liggen deze kwetsbare mensen naast het water, in de hoop dat daar een wonder gebeurt en dat ze dan als eerste in het water geraken. Natuurlijk hebben ze daar hulp voor nodig, om in het water te geraken. Het is geen wachtrij met nummertjes. De man die daar al 38 jaar ligt, moet telkens naar zijn plaats terugkeren. Dubbel kwetsbaar, als je met man en macht probeert ergens uit te geraken en dat het je niet lukt. Op den duur geef je op. En je aanvaardt je lot. Het is nu eenmaal zo. Je bouwt een muur rondom je. Geen valse hoop meer. We proberen zelfs niet meer. Onmacht wordt onwil. Laat het maar zo.

Het is in die zin dat we Jezus' uitspraak kunnen begrijpen: Hij gaat naar de man toe en vraagt: wil je gezond worden?

Stel het u maar eens voor... je bent je halve of je hele leven ziek en iemand vraagt: wil je gezond worden, wil je dat?

Het is een vraag die veel met de man doet. Hij zegt niet gewoon "ja". Er komt een heel verhaal van ontgoocheling en wanhoop. Ik heb geen mensen die mij naar het water brengen. Het lukt me nooit. Ik ben gedoemd...

Maar Jezus klopt aan en begint met je opnieuw, van bij het begin. Wil je genezen?

Ontwaak, zegt Hij, ontwaak uit je nachtmerries. Sta in de werkelijkheid. Gods kracht staat voor je. Je kunt hieruit, als je wil. Als je gaat staan. Gaat opstaan.

De symboliek van het water was duidelijk. Wanneer de Geest het water beroert, gaat iemand onder en komt weer boven, nieuwgeboren.

De symboliek van het opstaan is ingewikkelder. Want de man neemt de kans en staat op en loopt. Neem je draagbed onder je arm, zegt Jezus, iedereen mag het zien: Gods kracht stroomt door je aderen.

Soms gebeurt het, dat we glimpen van Gods aanwezigheid merken. Dat we iets gekregen hebben, dat we mogen delen. Het is dé gelegenheid om Gods naam te noemen. Maar dan zinkt de moed ons in de schoenen. Was het wel God?

Hoe zullen de mensen reageren als ik dat zo benoem? Laat ik maar gewoon blij en dankbaar zijn. En de rest wordt in de doofpot gestopt. Niet over praten.

De man die 38 jaar lang ziek was, liep rond met zijn matras. Mensen spraken hem aan: heij, het is sabbat, je mag niet met zaken rondzeulen! Ok,ok, zegt de man, zeg dat maar aan mijn genezer. Hij zei toch dat ik mijn draagbed moest oppakken, zeker.

Jezus wordt niet geprezen, Hij wordt alleen genoemd als schuldige. Het lijkt erop dat de verlamde toch een moppermannetjes was!

Hij was nog niet opnieuw geboren.

Daarvoor moest hij Jezus nog een keer zien.

En Jezus antwoordt hem. Zondig niet meer, want zonde kan veel ellende met zich meebrengen. Zou het zijn negatieve houding zijn geweest waar Jezus op sprak? Zijn mopper-, ellende- en excuusmentaliteit, die er misschien wel toe geleid had dat hij geen vrienden meer had die hem het bad wilden in dragen... Of zijn ondankbare houding? Hij is genezen en gaat gewoon zijn gangetje door. Voor welke zonde zou Jezus ons aanspreken? Waarin zijn wij kwetsbaar? Wel of niet aanspreekbaar?

Het hele verhaal gaat niet alleen over de verlamde man, maar ook over Jezus die werkt op sabbat. Wat een prachtige opmerking laat hij horen: Mijn vader werkt ononderbroken, ik ook. Na de schepping moest hij toch rusten, dachten we... Maar Hij is altijd met ons bezig. Ook al zuchten wij 38 jaar lang. Toch is God met ons bezig. Misschien staan we zelf ook één en ander in de weg. Misschien. Jezus heeft dat niet zo gezegd. Maar als er hindernissen weg te nemen zijn tussen ons en onze God, dan is het toch best om daaraan te werken, lijkt mij. Af en toe moeten ook wij ontwaken en opstaan en verder gaan.